Ч. 94 (196). Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, четвер, 6 грудня 1928 р. Рік III.

НОВА ЗОРЯ

4 WARSZAWA Bibljoteka Narodowa Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст. АДРЕСА: Нова Зоря Львів, ул. Кльоновича ч. 8. II. пов. — Телефон 4—48. | Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер доляр. — Ціна числа 25 сот — Конто П. Щ.: Краків 405.867.

Революція в Афґаністані

З Калькути доносять: В Афґаністані революція. Палату короля Аманулла́га й инші урядові будинки підпалено. Вони згоріли. Революція шириться. Король обняв команду над армією в цілі здавлення розрухів.

Тайна Рада обняла правління Анґлії

Хорий король підписав уже відповідний декрет.

З Лондону депешують: Іменовано таємну раду, котра буде залагоджувати справи іменем хорого короля. В склад її входять: Королева, престолонаслідник і другий син короля, архиепископ з Кентербери, канцлер і премієр міністрів.

Смерть у поєдинку

Літерат Станіслав Штрумф-Войткевич убив у поєдинку віцедиректора Загаль. Кредит. Банку, 32-літного Олекс. Завадського (котрий пару літ працював у Львові). Смерть від кулі наступила на місци. Убитий осиротив жінку і двоє дітей. — У звязку з тим внесено в соймі законопроєкт, по приняттю котрого убийства в поєдинках будуть карані як звичайні злочини убийства, а секунданти як учасники. Офіцири за всяку участь у поєдинках утратять шаржу.

Хто підходить під дім, що валиться?

В льондонській палаті послів в часі дебати над кредитами для розвитку заграничної торговлі заступник міністра Гакінґ пояснив, чому уряд Анґлії не дає кредитів для торговлі з большевією:

„Наше міністерство — сказав Гакінґ — передовсім ділове. Длятого я не буду вживати політичних арґументів, тільки опруся на ділових арґументах і здоровім розумі. Тільки нерозумний підходить за близько під дім, котрий валиться. Ті, що торгують з большевиками, поносять тепер великі втрати і дуже зажурені ще більшими в будучности. Совєтська Росія не має ні хліба ні иньших товарів на вивіз, отже річ ясна, що її кредит паде весь час і буде дальше падати, бо вона ввозити мусить, а вивозити не має що. Незабаром її положення буде ще гірше. Небагато знайшлосяб в Анґлії таких, котрі наразилиб своє особисте майно на ризико торговлі з большевиками. Тимменьше держава має право ризикувати податками, зібраними з анґлійського народа".

Так тепер говорить уряд Анґлії, котрий пару літ тому говорив, що буде торґувати навіть з людоїдами, коли се буде йому вигідне. Преса підчеркує, що людям, котрі не додержують договорів, очевидно не повинноcя кредитувати.

Голод і упадок гроша в СССР.

В Ленінграді „прикріплено" все населення до означених кооператив. Масла видають по $1^1/_2$ кґ. на людину на місяць, хліба по 4 5 кґ. на місяць. Нестає муки і круп. Мяса досить.

Велике занепокоєння викликає упадок курсу червінця Інфляція наступає. Дня 1. X. 1927 було в обізі 1 міліярд 638 міл. рублів, а в рік опісля 2 міліярди 110 міл.

Відкриття старих культур на Україні

На однім острові коло Очакова відкопали кілька дільниць старогрецького (йонського) міста зі святинею Афродити. Віднайдено там артистичні мальовила. Місто се було там уже тому 2.500 літ. В нім відкрито також вапняні плити, покриті старим письмом Варягів, т. зв. рунами.

Академія дотепу і гумору

Студенти університету в Медіоляні оснували „Міжнародну Академію дотепу й гумору". На патронів її вибрали старих і новіщих письменників: Боккачія, Рабеле, Марка Твейна, Свивта і Такерея. Ціль нової інституції: здержати занепад дотепу й гумору й тим вилічити людство від спліну (нудьги). Інституція та має підпомагати кожде здорове предприємство з гумором і творити нові форми веселости. Вона віднесеться до всіх людей з дотепом на цілім світі, щоби знов приучували людство, весело сміятися.

Ціни хліба і мяса в ріжних містах

Пересічні ціни хліба і мяса в ріжних містах були минувшого місяця такі (за 1 кґ. в америк. центах):

Хліб:	житний	пшеничний	риж
В Берліні	11·4	—	11·2
Відні	10·5	—	13·8
Празі	9·6	10·1	—
Варшаві	7·	11·9	14·
Римі	—	10·8	15·5
Лондоні	—	9·	12·5

Мясо:	волове	вепрове	солонина
В Лондоні	57·9	—	68·6
Берліні	54 8	52·4	61·9
Римі	55·2	—	50·4
Празі	45·9	—	42·
Відні	45·2	62·2	50·8
Варшаві	37·4	37·4	40·

Чи католик може бути соціялдемократом?

Церква каже: Ні! — соціяліст: Так!

Поставлене в наголовку питання було недавно темою одної анкети, що її скликав у Відні т. зв. „Союз релігійних соціялістів Австрії". Що це за „союз" і звідки він узявся, про це пише віденська „Райхспост" так: „Рух релігійних соціялістів Австрії зявився недавно, а саме приблизно в тім часі, коли соціялдемократичні проводирі рішили піти (зі своєю пропаґандою) на село, щоб там дістати тих 300 тисяч голосів, котрі бракують їм до здобуття більшости в парляменті". На анкеті, що стягнула велике число учасників, були 3 реферати, з них перший і послідний відповідав на питання потверджуючо, другий — заперечуючо. Перший референт, віденський робітник, переконаний соціяліст, притім чоловік віруючий, старався боронити тезу, що „католик може бути соціялдемократом". На доказ свого погляду навів факт, що ось мовляв в часі конфлікту в промислі Надренщини католицькі металеві робітники йшли солідарно з соціялдемократами. Та референт поминув при тім мовчанкою питання, чому саме приренські робітники католики зорґанізувалися в свої окремі християнські професійні союзи, чому вони ведуть боротьбу за свої права в рядах тих своїх союзів, а не в соціялістичних? Очевидно тому, що як католики вони не могли бути в одних орґанізаціях з соціялістами. Але цего бесідник не згадав.

На діяметрально відміннім становищі станув другий референт, професор о. д-р Михайло Пфліґлер. Він як католицький священик заступав думку католицької Церкви. Перш за все бесідник сформулував поставлене питання більш конкретно й актуально так: Чи віруючий католик, котрий хоче бути й остати вірним сином своєї Церкви, може бути приклонником соціялдемократії, якою вона нині у нас є? Бо „католиками" звуть себе многі, котрі помимо охрещення згубили всякий душевний звязок з християнством і Церквою, а „соціялістом" зве себе також большевик, націоналсоціяліст і т.п. Що більше, проґрамовий бесідник конференції назвав навіть християнських суспільників доби Люеґера „християнськими соціялістами", що є очевидним непорозумінням. Це стане ясне кожному, хто усвідомить собі ріжницю між словами „національний" і „націоналістичний". „Соціяльним" (суспільним) не тільки може і повинен бути кождий католик: він ним мусить бути. Він обовязаний до суспільного способу думання і до соціяльного ділання. Але соціялізм це виразно означений систем, котрий не признає Церкви, це наука ложна. Проте не повинно бути сумніву ані у свідомого католика ані у свідомого соціяліста. На так поставлене питання Церква мусить відповісти: ні.

Мусить, бо соціялізм, бо соціялдемократія в своїй теорії і практиці звертається проти Церкви, бо під кличами про визволення пролетаріяту перепачковується в маси всяку ворожу Церкві контрабанду, бо боротьбу за обезправнених надуживається до цілий зовсім инших, бо велика частина соціялдемократів має себе тільки за спадкоємців і наслідників колишніх ліберальних Kulturkämpfer-ів. 3-ий референт, подібно як перший, також був за тим, щоб католики, котрі „по своєму клясовому положенню“ є пролетарами, могли належати до соціялдемократії. Це доказував він таким софізмом: „Що з того, що Бебель назвав соціялдемократію і християнство такими противенствами як огонь і вода? Чиж огонь і вода мимо того не істнують на землі?“

Значить — пише „Райхспост“ — просимо в партію! На теж і є аґітатори, щоб вербувати народ. Але соціялістичний референт повинен був трохи инакше сформулувати питання, а іменно: „Чи може віруючий католик бути в соціялдемократичній партії більше ніж нимим партійним податником? Чи може він прим. авансувати не то на лідера партії, але хочби на секретара? Чи може він стати редактором соціялдемократичного орґану, або мужом довіря? І на це мусібви відповісти: „Ні, лідером, секретаром, редактором, мужом довіря в соціялдемократичній партії віруючий католик не може стати! Всі ті становища і посади, всі партійні уряди, котрі управнюють до рішаючого голосу в партії, зарезервовані для безбожників, для безвіроісповідних, вільнодумців та Жидів, отже для „духової еліти“ партії. Віруючий католик, що давсяб втягнути до соціялдемократії, не може бути більше ніж партійним податником, передплатником партійного орґану, голосуючим при виборах на партійну лісту, а у всіх прочих справах німим членом партії“. Така відповідь розяснилаб справу краще за всі реферати. Бо в суті річи в основі соціялістичних рефератів лежало таке питання: „Яким способом моглаб соціялдемократія зискати достаточне число католиків, щоб нарешті здобути бракуючі, то єсть бажані, 300.000 голосів?“ — Отсі питання актуальні тепері в нас, галицьких Українців, між котрими знов появилася завмерла по війні, зрештою все хоровита соціялдемократична партія, котра також оперує між нашим віруючим народом.

Політичний огляд

Перед остаточним усталенням німецьких репарацій. — Погляди на сесію Ради С. Н. і польсько-литовський конфлікт. — Чого приїзди сер Драммонд до Польщі?—Французько-італійські шпильки і звязки. — Відродження польсько-мадярського братання і вплив його на політичну систему середньої Европи. — Українська пилка в міжнародних змаганнях.

Львів, 2-го грудня 1928.

Найактуальніша в сім моменті справа на міжнародно-політичнім небозводі — то остаточне усталення суми відшкодувань (репарацій), до яких зобовязана Німеччина в користь переможців у світовій війні. Досьогочасні означення сих зобовязань (у т. зв. пляні Доса) точні тільки щодо висоти річних р а т, та не щодо їх кількости. Німеччина від самого початку домагалася дефінітивної реґуляції, ну, й обкроєння їх, одначе вірителі з Францією на чолі досі противилися тому, щоби сказати останне слово. Виходили вони з сього становища, що в перших часах по війні трудно оцінити платничу здібність Німеччини, і вірили, що в дійсности вона по якімсь часі, прийшовши до себе, зможе далеко більше заплатити, аніж зразу могло-б бути правдоподібне. І не помилилися в сих міркуваннях. Хто знав Німеччину в рр. 1919—1923, тому трудно було вірити, що вона до 1928 відродиться до того стану, в якім вона тепер. Здержливість антанти мала ще одну важну причину: вона сподівалася, що її вірителька — Америка — буде більше або менше великодушна у стяганню своїх претенсій від неї, що позволить обнизити зобовязання Німеччини. Сьогодні одначе такої ілюзії вже ніхто не має; Америка стоїть непохитно на становищі холодного банкира, що не знає жадних сентиментів. Все-таки Німеччина обстає при старім домаганню, щоб сума зобовязань була остаточно означена. Чинить вона се з двох причин: перша господарська, яка противиться довголітній непевности щодо висоти обтяження; друга політична, звязана з окупацією Зарення. Як відомо, Німеччина домагається, щоб ся окупація, передбачена версайським трактатом до р. 1935, була знята вже тепер, а найдальше до 1930 р. І таку передтермінову ліквідацію окупації передбачує трактат, якщо Німеччина докладно виповнятиме свої зобовязання; одначе як довго загальна сума незнана, так довго неможливо управильнити й обезпечити сплати тих зобовязань. Тому зрозуміло, що інтересовані держави почавши в вересні у Женеві переговори щодо евакуації німецьких окраїн, мусіли занятися також справою стабілізації відшкодувань Німеччини. Порішено покликати до життя окремий комітет знавців, одначе в останніх часах дійшло до непорозуміння, хто має визначити членів сього комітету: інтересовані уряди (Франція, В. Британія, Італія, Японія і Бельґія разом з Німеччиною) чи т. зв. репараційна комісія в Парижі, покликана до життя версайським трактатом. При першім способі обстає Німеччина, при другім Франція. Ся остання бажає очевидно, щоб комітет експертів як найбільше був залежний від її волі, а окрім сього хоче мабуть допустити шляхом репараційної комісії до голосу і менших, за те послушних своїх союзників, як Польщу й малу антанту. Натомість Німеччина рішившися випити покутну чашу до дна (на всякий випадок сума буде поверх 10 міліярдів марок!), хоче мати до діла тільки з безпосередними делеґатами урядів і спирається притім на недавній женевській умові і на самім версайськім трактаті. Сьогодні неясно, чия теза переможе. До якогось компромісу дійде мабуть при нагоді нової сесії Ради Союза Народів у Лугано, що почнеться 10 с. м., рішиться очевидно за її кулісами, бо справа німецьких репарацій не належить до обсягу діяльности Союза.

На порядку нарад Ради Союза стоїть поверх трицять ріжних біжучих справ, між ними і литовсько-польський конфлікт. Одначе, без огляду на невдачу останньої конференції обох інтересованих держав у Кеніґсберґу, про сей конфлікт сьогодні менше говориться і пишеться ніж коли-не-будь раніше. Видко ні Польща ні Литва не мають інтересу роздувати його і ставити Союз Народів у примусове становище й необхідність накидати якусь розвязку. Які висші рації зробили нагло неактуальними як справу Вильна так і справу „нормальних“ взаємин між теоретично воюючими сторонами, про се можна тільки догадуватися. Мабуть вплив посторонніх чинників. Щодо Литви, то легко догадатися, яким державам у сьогоднішних обставинах виленська проблема ненаручна; а щодо Польщі? Мабуть не помилимося, коли найновішу резерву її уряду звяжемо з недавним побутом ґенерального секретаря С. Н. і директора його політичного відділу, пп. Драммонда й Суґімури, в Польщі. Принаймні, слухаючи їх прилюдних відчитів про С. Н., не можна було не відчути, що їх головна мета була — здержати тутешні рішаючі чинники не то від „доконаних фактів“, а й від ставлення „рубом“ литовської справи. Тому можна сподіватися, що розвязка сеї останньої буде пересунена до якихось нових календ.

А втім, сучасний момент ледве мігби надаватися до вирішування таких делікатних питань як польсько-литовське хоч-би й тому, що великі держави сьогодні мало пронизані духом солідарности. Ось приміром, у відносинах італійсько-французьких почувся останніми часами новий диссонанс. Демонстраційно лагідний присуд париського трибуналу на убийника італійського консуля (з антифашистівських мотивів) викликав бурю протестів в Італії. У відплату за те такий здержливий політик як Поенкаре позволив собі в парляменті, при цілком иншій нагоді, вколоти сучасний італійський режим за його імперіялізм.

Та хоч французько-італійські взаємини далекі тепер від сердечности, про поважний конфлікт між ними нема що в даних обставинах говорити. Італія не може позволити собі на відкритий антаґонізм з Францією й Англією, хочби тому, що сьогодні не має відповідного союзника. Окрім сього неодна стара і нова нитка вяже її інтереси з давними союзниками. Ось саме вчера один добрий союзник Італії і другий ще ліпший приятель Франції підписали трактат обопільної дружби. Мова про угорсько-польський пакт у Варшаві. Формально, се одна із новочасних умов на зразок Льокарна, по якій спори між контрагентами мають бути полагоджувані полюбовно; мериторично се перший крок до тіснішого союза між Угорщиною і Польщею. І як чому при сім дивуватися, то хіба тому, що треба було аж 10 літ, щоб історично-традиційне братерство обох сих народів знайшло свій прилюдний вислів політичний. На перепоні йому стояв, очевидно, польсько-румунський союз. Коли-ж сьогодні мимо сього союза дійшло до явної польсько-угорської дружби, то се можна толкувати двояко: або що польській дипльоматії вдалось промостити шлях до угорсько-румунського зближення, або що польсько-румунський союз... стратив дещо зі своєї досьогочасної актуальности.

Котра з сих альтернатив правдива? Нам здається, що радше ся друга... Та що одночасно з сим алярмова кампанія частини закордонної преси про антисовітські пляни Польщі й Румунії (під покровом Франції), з окрема пляни щодо України, не відповідає дійсности, принаймні під сучасну хвилю. Тому-то й нема причин сумніватися у щирости горячих запевнювань мін. Залеского у вчорашній віденській „Новій Пресі“ про безоглядну миролюбність Польщі. Дотого і внутрішні відносини в державі не позволяють їй бути инакшою.

Зрештою, побачимо, як уложаться дальші взаємини Польщі з Румунією, Угорщиною й Чехословаччиною. Бо що ся остання вже тепер нерадим оком видить польсько-угорське братання, в тім не може бути найменшої непевности. Польська преса підозріває, що найновіші ревеляції віденського комуністичного „Абенду“ про мнимі листи през. Андрія Лівицького походять знад Велтави... Чи воно дійсно так, годі нам провірити, та одно певно: що взаємини з Чехословаччиною за рівно один місяць сильно попсувалися. Ще 30-го жовтня Польща урядово святкувала свято нової чеської державности! Чи згадувана тут свого часу польська дипльоматична інтервенція в справі деяких українських орґанізацій політичних у Празі була одною з причин тої зміни, чи одним із наслідків її — покищо не знати. Як-не-як, а найновіше угорсько-польське братання, якщо воно буде плекане дальше, може довести до далеко йдучого переображення політичного систему у середній Европі. На підкладі сих можливостей найновіші події в Югославії набирають симптоматичного характеру. Та про них — другим разом.

На одяги осінні і зимові, на плащі, раґляни і верхи футер
наймоднійші матерії
ВОВНЯНІ
англійські і бельські першорядної якости, як камгарни, дублє, англійські шевіоти і т. д.
всякі підшивки й додатки
поручає детайлічно
по фабричних цінах
відомий з дешевости христ. маґазин
ГУРТІВНЯ ТЕКСТИЛЬНА
45 ЛЬВІВ РИНОК 45
329 Догідні умови сплати. 19—20

ЗЕФІРИ Іван Рідль
Львів
вул. Академічна 2.
267 45—50 д

Статистика розводів

Вел. Україна має найгірше знищене родинне життя.

Німецька преса приносить важну статистику розводів. Війна мала для розводів переломове значіння: збільшила їх число. І так: Тепер на 100.000 душ припадає в Німеччині 57.8 розводів (в 1913 р. припадало 27.9), в Австрії 87.5 (11.4), в Голяндії 30 (18.2), в Швеції 29.4 (13.7), в Норвеґії 24.5 (20.5), в Данії 56 (28.3), в Бельґії 29.9 (15.9), у Франції 49 (39.7), в Угорщині 69 (42.6), в Чехословаччині тепер 34 (в 1913 важко вирахувати), в Румунії 43 (і було 43).

Найцікавіща статистика розводів з Англії, Японії, Америки й большевії. Холодні з вдачі Англійці виказували в часі мира найменьше розводів між усіми народами світа, бо тільки 1.6, а тепер та цифра підскочила на 6.7 і тепер ще вона найнизша на цілій земній кулі. Зате на око також спокійні Японці мали дуже високу цифру розводів, висшу навіть від Американців, бо 112.5. Тепер та цифра упала в Японії до 82.8. В Америці цифра розводів була 111.2, а тепер скочила на 150.

Найгірше стоїть справа розводів розуміється в большевії, бо цифра їх виносить 160. В европейській большевії 167, а на Україні аж 175. Таким чином большевизм довів наш нарід на Вел. Україні до найнизшого упадку між усіми народами світа. Німецька преса слушно підчеркує, що про велике число зруйнованих подружих звязків рішає не тільки законна легкість розводів, але й етика та господарська можливість забезпечення семї. В усіх тих напрямах большевизм страшно зруйнував родинне життя на Україні.

Юлій Цезар відзвичаїв себе від необдуманих відповідей в той спосіб, що все рахував у думці до 20, заки щось відповів.

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Наші Епископи в Римі (і. л.). Від кількох тижнів перебуває в Римі Преосв. Будка. У важних церковних справах приїхали були до Риму також Ексц. Митрополит Андрей (в товаристві О. Д-ра Бучка) і Преосв. Д. Нярадї, Еп. крижевацький.

З Укр. Папської Колеґії в Римі (і. л.). Ап. Престіл приділив питомців укр. Колеґії до міжнародного університету ОО. Домініканів „Анджелікум“. Дотепер студіювали вони в університеті Пропаґанди.

Українці на осібній авдієнції у св. Вітця. Дня 24. 11. ц. р. приняв св. Отець на осібній авдієнції укр. священиків і богословів, що перебувають на студіях в Римі, під проводом Їх Ексц. Високопреосв. Митрополита Андрея, Преосв. Нярадія й Ректора укр. Папської Колеґії Впр. О. Головецького ЧСВВ. Св. Отець приступав до кожного з присутних, уставлених рядом, в товаристві Впреосв. Митрополита даючи до поцілування руку. До деяких промовив бодай кілька слів, (всіх на авдієнції було 40 осіб). Відтак звернувся до всіх присутних і виголосив незвичайно гарну і сердечну промову: „Витаю вас радісним серцем, предорогі мої діти, що прибули сюди під проводом своїх достойних Пастирів і желаю вам з цілої душі того всього, що ви самі желаєте для себе, для своєї Церкви і для свойого народу... Старайтеся належно використати свій побут в Римі, поступаючи в науці, а ще більше в чеснотах, в любові Бога і Церкви, прямуючи до всього що гарне, добре, правдиве, щоби змогли сповнити покладані на вас надії. А я буду просити Христа, щоби сповнив мої для вас желання і поблагословив вас разом зі мною“... — Рідке це торжество, наші осібні відвідини у спільного правдивого Вітця (перші від 1912 р.), лишило у всіх присутних незатерте, глибоке, миле враження. (і. л.).

Збори 147 катол. товариств Міста Кракова відбулися недавно. Митроп. Сапіга виголосив промову такого змісту: В Кракові є коло 30.000 зорґанізованих католиків, але вороги слушно можуть сміятися з тої армії, бо місто не відчуває сили тих майже 150 товариств! Окружна катол. Ліґа в Кракові мусить давати ініціятиву до ділання; хоч в автономію орґанізацій не буде мішатися, але керми треба, а хто їй не піддавсяб, той мусить попращатися з катол. орґанізацією. Довготревала буря оплесків була відповіддю на ті острі слова. По промовах світських і духовних діячів ухвалено признання премієрови Бартлеви за обіжник у справі релігійних вправ катол. молоді та обурення тим послам, котрі голосували за злочинною резолюцією соціялістів у тій справі. Вкінці ухвалено оподаткувати всіх членів на річ Стоваришення опіки над убогими дітьми шкільними й позашкільними.

Товариство католицьких адвокатів. (КАП.) В Римі основано „Т-во св. Альфонса Лїґуорі“ для італійських адвокатів столиці. Св. Альфонс був адвокатом і працював в адвокатурі від р. 1715 до 1723. Степень доктора прав одержав цей святий в 16 р. життя, а в 19-ім розпочав адвокатську працю. Його незвичайне правниче знання, самовідречення та ясна й переконуюча вимова були відомі й загально цінені.

Памятник Бенедикта XV. в церкві св. Петра в Римі (і. л.). Дня 22. 11. ц. р. відбулося в присутности св. Вітця і численно зібраних кардиналів, епископів і народа торжественне відкриття памятника незабутнього для нас Папи Бенедикта XV. (1914—1922).

—o—

Присилайте передплату!

Повістевий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 6. XII. 1928 80

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

VII.

В кілька днів по нападі на дім Агмеда-баші перша жінка Падишаха, мати його первородного сина Мустафи, просила послухання у мужа. Падишах не міг відмовити.

Прийшла з малим синком, вся в чорнім і з глибокою заслоною на обличчу. А як відслонила її, видно було обличча гарне і бліде, вимучене журбою. З плачем упала до ніг чоловікови і сказала:

— Вибач, що я просила побачення. Але сеї ночи мала я страшний сон: снилося мені, що хтось обкрутив шнур (тут дала знак синови, щоб вийшов) довкруги шиї нашої дитини й — плач не дав їй докінчити.

Султан збентежився й відповів тихим голосом:

— Щож я тобі поможу на важкі сни?

— Дай і мені дозвіл, опустити з сином столицю й замешкати у моїх родичів. Я маю дуже важке прочуття.

— З сином? Сеж неможливе. Він як мій наслідник мусить бути вихований тут, на дворі.

— Наслідник? Ще не знати, чи на його наслідство згодиться та, від волі котрої залежить все в цілім сераю — від падишаха почавши, на конях у стайнях скінчивши!...

— Жінко! перервав Сулейман.

— Може неправда? запитала дріжачим голосом. Чогось подібного ще не було в роді батьків твоїх! Вся служба оглядається тільки на її волю, а я, мати престолонаслідника великої держави Османів, не маю навіть чим поїхати до мошеї на молитву...

— Ще мало коней і повозів?

— Ні, не мало, зовсім не мало! Алеж я не можу показатися на вулицях Стамбулу з первородним сином Падишаха в гіршім повозі, ніж вона, та приблуда з Керван-Йолі, що...

Не докінчила, знов вибухнувши плачем. Встала й затягнула чорну заслону.

— Кождій з вас видається гіршим все, що одержить друга. А моя жінка Ель Хуррем таксамо добра як ти...

— Таксамо? І длятого вже всі иньші жінки забули, коли їх муж був у них? А ти, батько, забув, як виглядає твій син від першої правної жінки!... І ти кажеш: „таксамо“!... О Боже!... І навіть виїхати відси не вільно, тільки маю тут мучитися сама в тих мурах?...

Розплакалася голосно і хилялася від ревного плачу як чорна сосна від сильного вітру. Крізь плач говорила щось нерозбірчиво.

Сулейман, котрий все був рішучий, тут не міг здобутися на рішучість тим більше, що відчував і розумів її прикре становище. Надумався, що се добра нагода, позбутися на будуче подібних сцен, котрі в разі повторювання могли нарушити його достоїнство в очах служби і всего двора. І сказав:

— Може твоє прохання вдасться погодити з вихованням Мустафи при дворі. Повідомлю тебе про те в свій час.

Плач під чорною заслоною устав. І дався чути притишений, але як сталь острий голос:

— Погодити? В свій час? Знаю! Ти хочеш наперед ще поговорити з н е ю! Щоб в о н а рішила про те!... Ні!... Беру назад свою просьбу!... І не вступлюся відси, хіба мене і мого сина силою винесуть з дому мужа і батька живих або мертвих!...

(Дальше буде).

ДОПИСИ

СТРЕМІЛЬЧЕ (к. Радехова). Відгук Львова — розлягається і в закутинах. Як у Львові — справні бандити напали на стремілецьку церкву, всю утвар порозкидали, знищили, св. Дари висипали. Котрийсь з них напав на одного місцевого бідака Калиневича Павла, обрабував хатину до чиста, а з сина Йосифа, найбільше свідомого, забрав все до нитки. Та сама рука шукала за церковною касою 1 місяць наперед на плебанії, вечером, коли парох був на засіданню гром. ради. Про напад дано знати на поліцію.

СОРОКИ, П. ХОРОСТКІВ. *(Листопадове свято на селі).* Дня 18. листопада ц. р. відбулося в Сороці (п. Хоростків) свято десятилітних роковин повстання української держави. Рано відбулося в церкві торжественне Богослуження. По Службі Божій відправило панахиду трох священиків над могилою героїв, прибраною вінцями і лентами, украшеною пишними цвітами (хризантемами найріжнороднійшого ґатунку, власність п. директора Рощаковського). — О. парох Цегельський до глубини душі зворушив всіх присутних своєю прекрасною промовою. Почетну сторожу становили луговики і луговички, які не мало напрацювались коло урядження могили. Вечером відбулася довірочна нарада, на яку приїхали референти з Копичинець. По основному рефераті п. Ярослава Богачевського слідували палкі промови п. Барівського з Копичинець, пп. Ольги і Іванни Богачевських, о. пароха Цегельського. По відспіванню національного гимну всі підбадьорені на дусі вертали домів. — *О.*

ПРАГА. (Вилізло шило з мішка). В Празі, в висших школах студіює кілька сот студентів з Закарпаття. Вони гуртуються в двох ґрупах. Один народнього напряму п. назвою: „Союз руских підкарпатских студентів“, друга русофільська п. н. „Возрожденіє“. — Свідомі народовці робили великі старання, зорґанізувати свою гр. кат. парохію в Празі. Перепоною стали русофіли. — Преосв. пряшівський Владика Ґойдіч задумував вислати до Праги духовника д-р Грицищака, котрий якийсь час студіював богословію у Львові. Як про це довідалися студенти-русофіли, запротестували і грозили апостазією, коли до Праги прибуде о. Грицищак, мовляв Українець, хотяй йому цілком не до того. Ось і вилізло шило з мішка: Скрізь русофільський світогляд веде в дальших консеквенціях до схизми.

—o—

Жертви політичних вязнів

Важке матеріяльне положення „Рідної Школи“ побільшили недавні листопадові події: В українських школах „Рідної Школи“ у Львові повивалювані вікна, понищена обстановка. Вчителі вчать у голоді й холоді, без платні уже другий місяць. Перед „Рідною Школою“ тріває далі непевне завтра. На заклик Головної Управи відгукнулися поодинокі особи й Товариства з датками, щоби зліквідувати фінансову крізу „Рідної Школи“. В ланцюху насчівших жертв є дві, що певне зворушать совість навіть найтвердших, найнедоступніших благородним поривам громадян і громадянок. Дня 19 листопада ц. р. переслали на ратунок „Рідної Школи“ українські політичні вязні з Бриґідок у Львові квоту 20 зол., а українські політичні вязні з Карного Заведення в Дрогобичі квоту 16 зол. Цей високо ідейний почин наших політичних вязнів певно заворушить громадянською совістю тих українських громадян і установ, що досі байдуже відносилися до „Рідної Школи“. Нехайже не буде ні одної української одиниці, ні одної української установи, яка не прислалаб надзвичайної жертви на ратунок „Рідної Школи“. Зробіть це негайно, щоби Ваша совість була чиста, що сповнили свій обовязок!

Ви всі, що користуєтеся золотою свободою йдіть за гарним прикладом тих, що томляться в сірих тюремних мурах. Бо вони найкраще зрозуміли ту святу правду, що в рідній школі наша будучність!

Г. Управа „Р. Школи“, Львів Ринок 10.

† о. Ілярій Січинський, радник М. Консисторії, парох Вістови Калуського дек., священик-ювилят, член ріжних українських товариств, упокоївся в Бозі 2 грудня ц. р. в 75 р. життя і 51 р. священства. В. Й. П.

НОВИНКИ

І в Тернопільськім воєвідстві заборонила влада публичну збірку на українських інвалідів. Тим щедрійще отже повинні поплинути датки від громадянства. Хто хоче, все може допомогти. А потреба справді велика. В краю є кругло 400 тяжких інвалідів, котрим конечна є допомога. Треба удержувати Дім Українських Інвалідів у Львові і захист для сухітників У. А. в Винниках. Жертви слати до „Українського Т-ва Допомоги Інвалідам“, Львів, Руська ч. 3. II. п.

За очорнювання, доконане на гр. кат. священику о. Теліщаку з Потока к. Рогатина, засудив суд ред. „Громадського Голосу“ С. Терлецького на два місяці вязниці (замінено на 600 зл.).

Пригода радикального посла. Преса доносить, що радикальний посол Шекерик Доників їхав у І. кл. поїзду експрес і так страшно занечистив переділ, що у Львові мусіли відчіпити ваґон. Дирекція зелізниць виставила п. Шекерикови рахунок на 386 зл. за очищение переділки. Коли се правда, то п. Шекерик поступає „достойно“...

Анґл. письменник Кіплінґ заявив на зборах лікарів, що на його думку предсказування середновічних астрольоґів на основі констеляції звізд, зовсім не належать до обманств. На доказ наводив астрольоґа Кульпеннера, котрий клав діяґнози на основі астрольоґії далеко лучші, ніж тодішні лікарі, як також предсказав на тій основі, що прийде час електрики й радія, хоч і не назвав тих винаходів тими словами.

Добра книжка для українських еміґрантів. Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами бажає влаштувати бібліотеки на кораблях та еміґр. етапах. П. Т. Громадянство й українські накладні прохається надсилати на ту ціль книжки, найрадше з красн. письменства та здорові змістом і напрямом до „Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами“, Львів, вул. Городецька ч. 95, І. п.

Комісар м. Варшави одержав право надавати й відбирати право горожанства (гл. „Дневник Законів“ ч. 95).

Цілу раду міську столиці Японії, Токія, увязнено у звязку з мальверзаціями, котрі виносять 10 міліонів єн. Увязнено коло 90 осіб.

З нових медичних винаходів. В Америці винайдено способи, піддавати харчі перед спожиттям, дуже хосенному діланню сонця так, щоб харчі особливо молоко не стратили смаку. В Франкфурті над Майном стверджено, що такі харчі хоронять дітей перед анґлійською хоробою. В тій цілі зачинають піддавати діланню соняшних промінів також молочних коров, від котрих беруть молоко спеціяльно для рахітичних дітей.

Еміґрація до Канади. Канадійське залізниче товариство зголосило запотребовання на робітників з Польщі з весною 1929 р. Зголошений контингент більший від минулорічного.

100.000 Новаків. В Празі (чеській) відбулися загальні збори союзу осіб, що носять назвиско Новак. Союз має тепер 11.630 членів, але сподіється мати небаром 100.000 Новаків з цілого світа. В самій Празі є їх щось з 18.000. Головою союзу є професор політехніки в Празі, розуміється Новак. Орґанізація має своє бюро, котре дає своїм членам правні поради. Збори відбулися в ресторані Новака. На равті грав квартет Новаків і т. д. Свідчить це про сильний нахил людей до орґанізації. Притокою до неї може бути щонебудь, навіть спільне назвиско.

Поручене через Епископ. Ординаріят в Станиславові рішенням з 12. X. 1928. Ч. 6001/IV. Товариство

„КАРПАТІЯ“

переводить під найкориснійшими услівями і догідними комбінаціями всякого рода життєві обезпечення.

Все Всеч. Духовенство і укр. Громадянство обезпечує своє життя та життя своїх родин виключно в українськім Товаристві **„КАРПАТІЯ“ Львів. Руська 18. І. п.** 364 5-?

ОПОВІСТКИ

Ві второк, 11. грудня с. р. відбудеться в Духовнім Семинари в Перемишлі, в 11 год. перед пол. Конференція Членів Товариства „Пер. Еп. Поміч“. На дневнім порядку реферат і дискусія на актуальні теми. О численну участь П. Т. Членів просить:

Урава V-ої Орґ. Секції.

КОМУНІКАТ

„Рідна Школа“ потребує солідних орґанізаторів-інкасентів! — Зголошуйтеся!

Чимраз частіще звертаються до нас повітові Кружки „Рідної Школи“ з проханням прислати чи припоручити їм досвідних, оборотних і солідних та відданих рідно-шкільним справам орґанізаторів-інкасентів для ведення орґанізації місцевих Кружків „Рідної Школи“ і фондів на потреби Товариства, приєднування членів, орґанізування освітно-виховної праці на місцях, виголошування викладів і відчитів і т. п. за відсотковою винагородою. Ті, що компетують на таке заняття, зволять прислати негайно а найдалі до 15. грудня 1928 р. до Головної Управи „Рідної Школи“ у Львові, Ринок ч. 10:

1) зголошення в якому подати а) імя і назвиско, б) дата і місце уродження. в) теперішня точна адреса, г) звання і освіта;

2) хто вміє вести хор чи улаштувати театральні вистави зазначить це з окрема, бо деякі Кружки „Рідної Школи“ вимагають і такої праці;

3) перебіг життя компетента, в якому з окрема подати, де досі був занятий і від коли до коли працював там;

4) добре булоб залучити до зголошення рекомендацію українських установ чи відповідних компетентних осіб або бодай вказати до кого звернутися за інформаціями.

Подаватися можуть зльокавтовані учителі чи урядники, студенти, ті що не можуть дістати посад і взагалі всякого роду особи, що мають хисти і орґанізаційну практику та потрібну інтеліґенцію, не виключаючи селян і робітників. Висота приходів залежить від місцевих обставин а головно від меткости, ініціятиви та інтензивности праці самогож орґанізатора-інкасента.

Головна Управа „Рідної Школи“.

Кінотеатр „ВАРШАВА“ в Станиславові, Липова 1. висвітлює: 362 5—5.
Від 7. XII. „Дощ рож“.
Від 10. XII. „Спадкоємці Казанови“.

ОГОЛОШЕННЯ

ЗДІБНИХ ХЛОПЦІВ до науки різьбарства і столярства прийме варстат виробів деревляних **ТЕОДОЗІЯ КОМІСАРУКА** Станиславів, вул. Круля Яна III. ч. 15. 362б 2—5

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ. І-ша бібл. — 58 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. - 110 книжок за 160 зол пл. у 4 ратах, при чім перша рата 61 зол., проч р. по 33 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті І. бібл. 100 зол., II. бібл. 220 зол. — Замісць готівки принимаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: **„Добра Книжка“ — Львів — Lwów, skr. p. 11.** 294 29—50

Рукавички, панчохи - - - - скарпетки, реформи

ПФАУ, Львів, РИНОК 19.

246 в найдешевше, бо вхід через сіни. 50-50

Рукописів редакція не звертає.

Видає й редаґує Комітет У.Х.О. Відвічальний редактор **Роман Гайдук.** З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10